

П О В О Р О Т Н А фінансова допомога

практичні моменти та
ризикові ситуації

Лектор: Галина Морозовська

НОРМАТИВНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

- **ПКУ** – Податковий кодекс України.
- **ЦКУ** – Цивільний кодекс України.
- **Закон про бухоблік** — Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні».
- **Закон про ТОВ** — Закон України від 06.02.2018 р. № 2275-VIII «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю».
- **П(С)БО 10** — Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість», затверджене наказом Міністерства фінансів України 08.10.1999 р. № 237.
- **П(С)БО 11** — Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 «Зобов'язання», затверджене наказом Міністерства фінансів України 31.01.2000 р. № 20.
- **НП(С)БО 25** — Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 25 «Спрощена фінансова звітність», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 25.02.2000 р. №39.

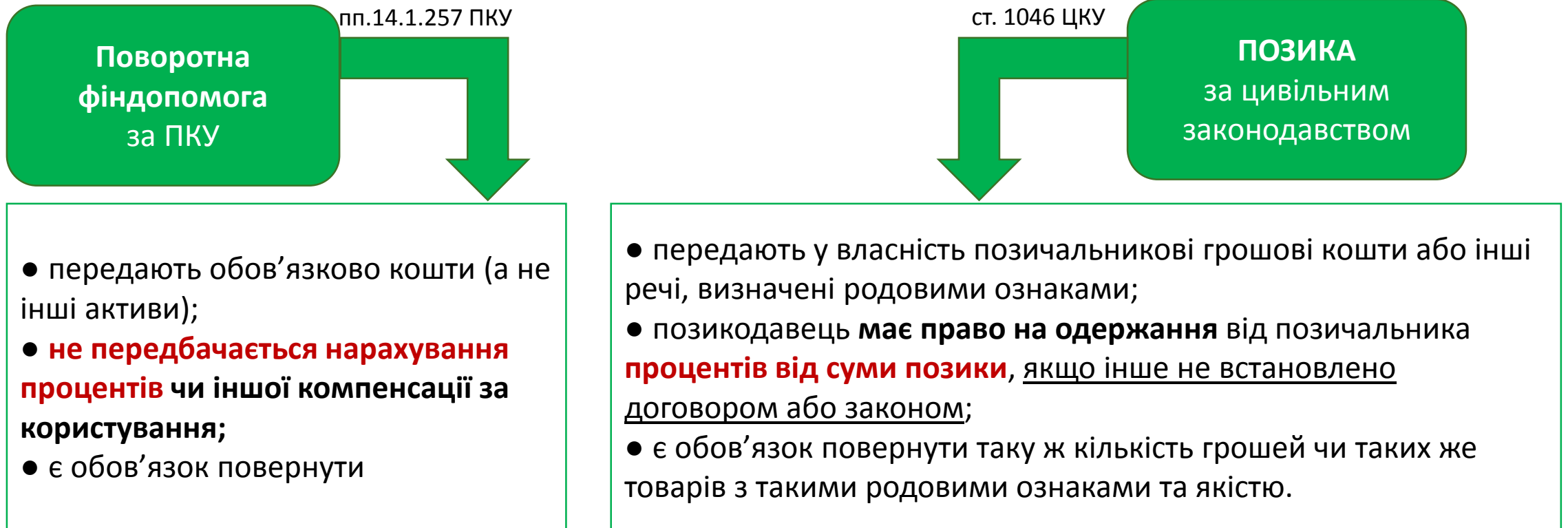

Як правильно укласти договір поворотної фіндопомоги

- Які правила слід врахувати при укладенні договору поворотної фіндопомоги.
- Чи можна не зазначати конкретний строк повернення?
- Чи не трактують «безстрокову» поворотну фіндопомогу як безповоротну?
- Чи можна повернути поворотну фіндопомогу товарами, а не коштами?
- Чи можна зарахувати заборгованість за поворотною фіндопомогою як внесок в статкапітал?

ЩО ТАКЕ ПОВОРОТНА ФІНАНСОВА ДОПОМОГА

Поворотна фіндопомога – це різновид позики – а саме
безпроцентна грошова позика

ДОГОВІР ПОЗИКИ: ХАРАКТЕРНІ РИСИ

За договором позики одна сторона (позикодавець) передає у власність другій стороні (позичальникові) грошові кошти або інші речі, визначені родовими ознаками, а позичальник зобов'язується повернути позикодавцеві таку ж суму грошових коштів (суму позики) або таку ж кількість речей того ж роду та такої ж якості.

Ч.1 ст.1046 ЦКУ

Відмінність від кредиту у тому, що кредитором по кредитному договору виступають банки та інші фінансові установи, а в якості позикодавця по договору позики можуть виступати будь-які фізичні та юридичні особи.

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

ДОКУМЕНТАЛЬНЕ ОФОРМЛЕННЯ

Поворотну фіндопомогу оформляють **договором позики**.

В договорі позики (для отримання поворотної фіндопомоги) обов'язково вкажіть, що **проценти за користування позикою не нараховуються**.

Якщо цієї фрази не буде, типово договір позики вважатиметься **оплатним** (див. листи Мін'юсту від 14.04.2004 р. № 19-5-375, ВСУ від 01.03.2015 р.). Розмір процентів визначатиметься на рівні облікової ставки НБУ.

Якщо назвати договір «Поворотної фінансової допомоги» - це не помилка.

ДОКУМЕНТАЛЬНЕ ОФОРМЛЕННЯ

Якщо договором не встановлено строку повернення позики або цей строк визначений моментом пред'явлення вимоги, позика має бути повернена позичальником протягом 30 днів з моменту пред'явлення позикодавцем вимоги про це, якщо інше не встановлено договором.

Абз. 2 ч. 1 ст. 1049 ЦКУ

ДОКУМЕНТАЛЬНЕ ОФОРМЛЕННЯ

Чому ризиково в договорі не вказувати чіткого строку повернення поворотної фіндопомоги?

Податківці натякають, що поворотна фіндопомога без конкретного строку повернення = безповоротна фіндопомога за пп. 14.1.257 ПКУ.

А для безповоротної фіндопомги – різниця з податку на прибуток у надавача.
«Підпунктом 140.5.10 п. 140.5 ст. 140 Кодексу встановлено, що фінансовий результат податкового (звітного) періоду збільшується на суму перерахованої безповоротної фінансової допомоги (безоплатно наданих товарів, робіт, послуг) особам, що не є платниками податку (крім фізичних осіб), та платникам податку, які оподатковуються за ставкою 0 відсотків відповідно до п. 44 підрозділу 4 розділу XX «Перехідні положення» Цього Кодексу, крім безповоротної фінансової допомоги (безоплатно наданих товарів, робіт, послуг), перерахованої неприбутковим організаціям, внесеним до Реєстру неприбуткових установ та організацій на дату такого перерахування коштів, передачі товарів, робіт, послуг, для яких застосовується положення п.п. 140.5.9 п. 140.5 ст. 140 Кодексу».

ІПК ДФСУ від 09.12.2019 р. № 1791/6/99-00-07-02-02-15/ІПК

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

ДОКУМЕНТАЛЬНЕ ОФОРМЛЕННЯ

Безповоротна фіндопомога – це, зокрема «*основна сума кредиту або депозиту, що надані платнику податків **без встановлення строків повернення такої основної суми**, за винятком кредитів, наданих під безстрокові облігації, та депозитів до запитання у банківських установах, а також сума процентів, нарахованих на таку основну суму, але не сплачених (списаних)*».

пп. 14.1.257 ПКУ

Фінансовий кредит - *кошти, що надаються банком-резидентом або нерезидентом, що кваліфікується як банківська установа згідно із законодавством країни перебування нерезидента, або резидентами і нерезидентами, які мають згідно з відповідним законодавством статус небанківських фінансових установ, а також іноземною державою або його офіційними агентствами, міжнародними фінансовими організаціями та **іншими кредиторами - нерезидентами** юридичній чи фізичній особі на визначений строк для цільового використання та **під процент**.*

пп. 14.1.258 ПКУ

ДОКУМЕНТАЛЬНЕ ОФОРМЛЕННЯ

*Позика - грошові кошти, що надаються резидентами, які є фінансовими установами, або нерезидентами, крім нерезидентів, які мають офшорний статус, позичальнику на визначений строк із зобов'язанням їх повернення та **сплатою процентів за користування сумою позики.***

пп. 14.1.267 ПКУ

Поворотна фіндопомога ≠ кредит, депозит, позика за ПКУ.

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

ДОКУМЕНТАЛЬНЕ ОФОРМЛЕННЯ

Тож можна в договорі не вказувати чіткий строк повернення – тоді така заборгованість поточна (бо позика має бути повернена позичальником протягом 30 днів з моменту пред'явлення позикодавцем вимоги, а вимога може бути пред'явлена у будь-який час). Поточна заборгованість не підлягає дисконтуванню.

Але аби масово цією «лазівкою» законодавства не користувалися податківці прирівняли безстрокову поворотну фіндопомогу до **безповоротної фіндопомоги** (див.ІПК ДФСУ від 09.12.2019 р. № 1791/6/99-00-07-02-02-15/ІПК).

ОТРИМАННЯ/НАДАННЯ ПОВОРОТНОЇ ФІНДОПОМОГИ

Від кого можна отримувати поворотну фіндопомогу?

Отримати поворотну фіндопомогу можна від будь-кого:

- від іншої юрособи;
- від фізособи (у т.ч. і директора, засновника тощо);
- від СПД.

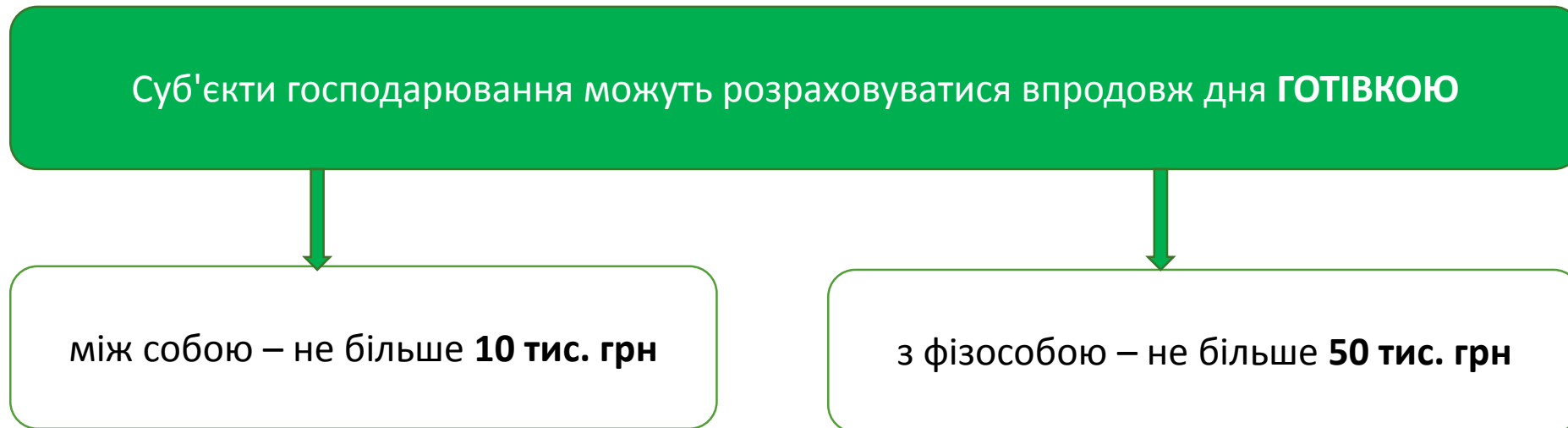
Кому можна надавати поворотну фіндопомогу?

Надати поворотну фіндопомогу можна будь-кому (звісно, якщо керівництво підприємства вправі вирішувати такі питання – тобто якщо немає обмежень у статутних документах).

ГОТІВКОВІ ОБМЕЖЕННЯ

Готівкові обмеження поширюються і на операції з надання, і на операції з отримання поворотної фіндопомоги готівкою. При безготівкових перерахуваннях вони не діють.

*Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні,
затверджене Постановою Правління НБУ від 29.12.2017 р. № 148*

Чи можна повернути поворотну фіндопомогу товарами, а не коштами?

Так, можна.

Варіант 1. Укласти окремий договір про заміну первісного грошового зобов'язання товарним (ст. 604 ЦКУ).

Не рекомендуємо укласти додаткову угоду і передбачити повернення поворотної фіндоромоги ТМЦ.

Варіант 2. Укласти договір купівлі-продажу (постачання) і провести зарахування зустрічних однорідних вимог строк виконання яких настав, або не встановлений або визначений моментом пред'явлення вимоги (ст. 601 ЦКУ).

Чи можна зарахувати заборгованість за поворотною фіндопомогою як внесок в статкапітал?

До 17.06.2018 р. (до початку дії нового Закону про ТОВ) діяла позиція, що юрособі збільшувати статкапітал на суму заборгованості перед фізособою - засновником підприємства не можна. Причина: ч. 2 ст. 144 ЦКУ, за якою заборонялося проводити зарахування вимог до товариства в рахунок внеску в статкапітал (тобто внесок треба було внести фактично, а не шляхом зарахування зобов'язань).

Норма уже не діє (щоправда, навіть тоді зустрічалися позиції щодо можливості зарахування – див. листи Держкомпідприємництва від 18.03.2005 р. № 1768, від 14.07.2004 р. № 4783/0/2-04 і лист Мінекономіки від 13.03.2017 р. № 3211-13/7868-03).

Чи можна зарахувати заборгованість за поворотною фіндопомогою як внесок в статкапітал?

Можна «зарахувати» у внесок в статкапітал:

- 1) рішення про збільшення статутного капіталу товариства. Виникне зобов'язання з внесення вкладів (ч. 8 ст. 18 Закону про ТОВ);
- 2) договір (та акт) про зарахування зустрічних однорідних вимог (як спосіб припинення зобов'язань за ч. 1 ст. 601 ЦКУ). Та тут важливо:
 - зобов'язання зустрічні;
 - зобов'язання однорідні («грошові» - однорідні (постанова ВГСУ від 21.07.2011 р. у справі № 22/167), хоча й трапляється інше трактування однорідності, оскільки нормативного визначення немає – див. постанову ВГСУ від 13.08.2014 р. у справі № 905/7653/13);
 - строк виконання настав.

Чи можна зарахувати заборгованість за поворотною фіндопомогою як внесок в статкапітал?

Альтернативний варіант — **внесення в статкапітал права вимоги.**

Способом припинення зобов'язань — **збіг боржника і кредитора в одній особі** (ст. 606 ЦКУ). Якщо фізособа-засновник, він же кредитор за договором поворотної фіндопомоги, внесе як вклад до статутного капіталу підприємства своє майнове право вимагати у цього ж підприємства (як боржника за договором поворотної фіндопомоги) повернення сум поворотної фіндопомоги, то в результаті підприємство за таким договором стане одночасно і кредитором, і боржником. Тому зобов'язання припиняться.

Не проти такого варіанту і контролери – ІПК ДФСУ від 15.03.2019 р. № 1047/6/99-99-15-01-01-15/ІПК (щодо оподаткування внесення учасником товариства до статутного капіталу вкладу у вигляді грошових вимог до Товариства за договором безвідсоткової фінансової допомоги).

Податок на прибуток: дисконтування довгострокової ПОЗИКИ

- Коли заборгованість слід дисконтувати?
- Поворотна фіндопомога від засновника: дисконт у дохід чи на додатковий капітал?
- Яку ставку дисконтування застосувати – рекомендації Мінфіну.
- Як на практиці уникають дисконтування.
- Чи є різниці за поворотною фіндопомогою?

ЯКА ЗАБОРГОВАНІСТЬ ДИСКОНТУЄТЬСЯ

Наказ Мініну від 16.09.2019 р. № 379
Діє з 29.10.2019 р.

Зміни в П(С)БО 10

Було: Довгострокова дебіторська заборгованість, на яку нараховуються проценти, відображається в балансі за їхньою теперішньою вартістю.

Стало: Довгострокова дебіторська заборгованість відображається в балансі за її **теперішньою вартістю**.

Зміни в П(С)БО 11

Було: Довгострокові зобов'язання, на які нараховуються відсотки, відображаються в балансі за їх теперішньою вартістю.

Стало: Довгострокові зобов'язання відображаються в балансі за їх **теперішньою вартістю**.

Теперішня вартість — це **дисконтована сума** майбутніх платежів (за вирахуванням суми очікуваного відшкодування), що, як очікують, буде необхідна для погашення зобов'язання в процесі звичайної діяльності підприємства.

п. 4 П(С)БО 11

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

ОТРИМАННЯ ПОВОРОТНОЇ ФІНДОПОМОГИ

Який строк повернення поворотної фіндопомоги

до 12 місяців з
дати балансу

Поточні зобов'язання
Дт 30, 31 Кт 685 чи 60

*лист Мінфіну від 29.12.2008 р.
№ 31-34000-20-16/45983*

більше 12 місяців з
дати балансу

Довгострокові зобов'язання
Дт 30, 31 Кт 505 чи 55

Довгострокова
заборгованість
підлягає
ДИСКОНТУВАННЮ

до повернення залишається
менше 12 місяців з дати балансу

Поточна заборгованість за довгостроковими
зобов'язаннями
Дт 505 (чи 55) Кт 61

НАДАННЯ ПОВОРОТНОЇ ФІНДОПОМОГИ

Який строк повернення поворотної фіндопомоги

до 12 місяців з
дати балансу

Поточна заборгованість
Дт 377 Кт 30, 31

більше 12 місяців
з дати балансу

Довгострокова заборгованість
Дт 183 Кт 30, 31

Довгострокова
заборгованість підлягає
ДИСКОНТУВАННЮ

до повернення
залишається менше
12 місяців з дати
балансу

Переведення у поточну
Дт 377 Кт 183

ДИСКОНТУВАННЯ ДОВГОСТРОКОВОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ

Підприємство отримало/надало позику (поворотну фінансову допомогу) від працівника/працівників. Строк погашення — більше року. Чи потрібно її дисконтувати?

Так, якщо з дати балансу до очікуваної дати погашення – більше 12 місяців.

Тобто, якщо вона є довгостроковою. Для позик від працівників/чи працівникам немає якихось спецправил бухгалтерського обліку. Тобто все за вищезвученими загальними правилами обліку довгострокової дебіторської заборгованості.

ДИСКОНТУВАННЯ ДОВГОСТРОКОВОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ

Чи треба малим підприємствам та мікропідприємствам, а також єдинникам-юрособам (які ведуть облік за НП(С)БО 25) дисконтувати довгострокову дебіторську та кредиторську заборгованість?

Так, потрібно. Адже для них винятків не прописано щодо обліку довгострокової дебіторки та кредиторки. Тобто НП(С)БО 25 жодних звільнень від дисконтування не дає.

ДИСКОНТУВАННЯ ДОВГОСТРОКОВОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ

*Чи дисконтувати прострочену довгострокову заборгованість?
Скажімо, строк погашення був у 2019 році, але й до сьогодні борг не погашено.*

Ні, таку заборгованість дисконтувати уже не треба. Адже як тільки до її погашення (обумовленого договором) залишалось не більше 12 місяців, її слід було перевести у короткострокову. А остання не дисконтується.

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

ДИСКОНТУВАННЯ ДОВГОСТРОКОВОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ

! Важливо: прострочений борг і довгострокова заборгованість – різні поняття. Якщо заборгованість була спочатку короткостроковою (за договором строк оплати був не більше 12 місяців з дати балансу), то будь-яке прострочення не робить таку заборгованість довгостроковою в розумінні бухобліку.

Прострочення боржником передбаченого договором строку виконання зобов'язання, яке первісно визнане поточним, саме по собі не перетворює заборгованість у довгострокову (причому незалежно від строку прострочення).

*Рішення Окружного адміністративного суду м. Києва від 21.10.2019 р.
у справі № 826/17992/17*

ПРАВИЛА ДИСКОНТУВАННЯ

PV — теперішня вартість

FV — майбутня вартість. Сума, яка буде отримана при погашенні (на фіналі)

n — строк (число періодів). Наприклад, якщо позику надано на 4 роки і повертатиметься у кінці четвертого року, то $n = 4$. Якщо ж підприємство складає проміжну фінзвітність, то дата балансу — кінець кожного кварталу і відповідно 4 роки це 16 періодів - кварталів ($n = 16$). Але тоді і ставка береться квартальна, а не річна. Для позик, наданих у середині місяця, зчаста період користування позикою розраховують в днях. Для переведення річної ставки в місячну:

$$PV = FV \div (1 + i)^n$$

i — ставка дисконтування. Податківці орієнтуються на середньорічну ставку рефінансування НБУ. Та логічно (і правильно) ставку відсотка брати найбільш близьку (ринкову) до умов і виду зобов'язань. Тобто слід брати ринкову ставку відсотка на аналогічний інструмент з подібним показником кредитного рейтингу, тобто подібний за валютою, строком, типом, ставкою відсотка і іншими ознаками

$$i_M = \sqrt[n]{(1 + i_r)} - 1,$$

i_M — місячна ставка відсотка (коефіцієнт);
 i_r — річна ставка відсотка (коефіцієнт, тобто ставка в процентах, поділена на 100%);
 n — кількість місяців — 12.
Якщо потрібно знайти квартальну ставку відсотка, то $n = 4$, якщо денну — $n = 365$

Таку ж формулу приводять і податківці
лист ДФСУ від 18.06.2018 р. № 18311/7/99-99-14-03-03-17
Новина від Офісу великих платників податків ДПС від 11.11.2019 р.
<https://officevp.tax.gov.ua/media-ark/news-ark/397032.html>

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

СТАВКА ДИСКОНТУ

Ставка дисконту базується на ринковій ставці відсотка (до вирахування податку), що використовується в операціях з аналогічними активами та зобов'язаннями. За відсутності ринкової ставки відсотка ставка дисконту базується на ставці відсотка на можливі позики підприємства або розраховується за методом середньозваженої вартості капіталу підприємства. Як правило, ставка дисконтування складається з трьох складових:

- відсоткова ставка на позикові кошти – це та винагорода, яку отримав би кредитор, якби надав у користування на певний строк певну суму коштів;
- відсоткова ставка кредитного ризику – ризик, який враховує кредитор у разі неповернення позиченої суми;
- очікувана процентна ставка інфляції.

Інформаційне повідомлення Мінфіну

https://mof.gov.ua/storage/files/Інформаційне%20повідомлення_1.pdf

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

Практичні аспекти визначення ставки дисконтування безвідсоткової довгострокової дебіторської заборгованості та безвідсоткових довгострокових зобов'язань

Визначення ставки дисконтування на рівні ринкової ставки відсотка, яка використовується в операціях з аналогічними активами: якщо підприємство регулярно, постійно користується позиками від фінансових та банківських установ, для ставки дисконту тільки за такими чи подібними позиками можливо брати відсоткову ставку, за якими отримуються такі позики цим підприємством. **Про рівень ринкових ставок** у певний період свідчать також статистичні дані банків оприлюднені **на офіційному вебсайті Національного банку України**. Якщо ринкову ставку відсотка визначати проблематично, можна брати ставку відсотка на можливі позики, які може отримати конкретне підприємство. Наприклад, підприємство може взяти позику (кредит) в конкретному банку і в такому випадку для визначення ставки дисконту можливо брати ставку кредиту в конкретному банку.

У разі відсутності зазначеної інформації під час розрахунку планових показників грошових потоків можуть застосовуватись ставки, які визначаються на основі безризикової ставки, скоригованої на ризики, пов'язані з такою заборгованістю. У якості безризикової ставки може бути використана ставка дохідності за облігаціями внутрішнього державного займу, ставка відсотка за інвестиціями або банківськими депозитами на аналогічний термін і на аналогічних умовах.

Замість ставки на можливі позики можна взяти ставку, розраховану за методом середньозваженої вартості капіталу підприємства. Така ставка показує середню дохідність, якої очікують власники (інвестори) підприємства, вкладаючи в нього кошти.

Ставка дисконту може відрізнятися від ставки, яку підприємство взяло за основу для розрахунку, на розмір ризиків. Види, величина ризиків у кожному конкретному випадку різні і визначається із врахуванням розмірів підприємства, структури його капіталу, ринку діяльності, наявності конкуренції, рівня рентабельності та прогнозованості отримання прибутків. Серед ризиків, притаманних бізнесу у 2020 році є, зокрема, ризик, пов'язаний з впливом COVID-19. Для того, щоб врахувати всі ці фактори, підприємство має постійно здійснювати фінансові розрахунки і мати відповідну інформацію.

Інформаційне повідомлення Мінфіну

https://mof.gov.ua/storage/files/Інформаційне%20повідомлення_1.pdf

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

СТАВКА ДИСКОНТУ

В Наказі про облікову політику прописати:

- правила визначення ставки дисконту для обчислення теперішньої вартості ДОВГОСТРОКОВОЇ дебіторської та кредиторської заборгованості;
- вказати формулу для проведення дисконтування;
- визначення періоду для обчислення дисконту (в кварталах, місяцях, щоденно);
- затвердити зразок первинного документа, в якому проводитиметься обчислення (бухгалтерська довідка, акт тощо).

ПРАВИЛА ДИСКОНТУВАННЯ

Приклад

Підприємство отримало поворотну фіндопомогу 200 000 грн. Ринкова (облікова) ставка - 15%.
Строк користування – 2 роки. Повертатиметься позика в кінці строку. Підприємство складає баланс за рік (без щоквартального звітування).

Теперішня (продисконтована) вартість 151 228,73 грн

$$200\,000 : (1+0,15)^2 = 151\,228,73 \text{ (грн)}$$

Різниця між номіналом і теперішньою вартістю – це дисконт = $200\,000,00 - 151\,228,73 = 48\,771,27$.

Облік у позичальника	Облік у позикодавця (якщо у нього ринкова ставка 15%)
Отримано довгострокову позику Дт 311 Кт 55 (505) – 200 000 грн Визнано дохід на суму дисконту (на дату балансу) Дт 55 (505) Кт 733 – 48 771,27 грн.	Видано довгострокову позику Дт 183 Кт 311 — 200 000 грн. Відображено витрати на суму дисконту (на дату балансу) Дт 952 Кт 183 – 48 771,27 грн.
Отримана позика має бути визнана в балансі позичальника у сумі 151 228,73 грн, а розрахований дисконт — у сумі 48 771,27 (200 000,00 грн – 151 228,73 грн) — включений до доходу.	Надана позика має бути визнана в балансі позикодавця у сумі 151 228,73, а розрахований дисконт — у сумі 48 771,27 (200 000,00 грн – 151 228,73 грн) — включений до витрат.

ПРАВИЛА ДИСКОНТУВАННЯ

Амортизація дисконту

Надалі протягом строку дії договору позики підприємство амортизацію дисконту відображає у фінансових витратах зі збільшенням суми фінансового зобов'язання за договором позики – у позичальника, у фінансових доходах зі збільшенням суми заборгованості за договором позики - в позикодавця (у підсумку вона досягне суми погашення позики).

За перший звітний період (у прикладі умовно — рік):

- відсоткові витрати (амортизація дисконту) складе:

$$151\,228,73 \text{ грн} \times 15\% : 100\% \approx 22\,684,31 \text{ грн};$$

- заборгованість за позикою на кінець звітного періоду дорівнюватиме:

$$151\,228,73 \text{ грн} + 22\,684,31 \text{ грн} = 173\,913,04 \text{ грн.}$$

За другий звітний період (рік):

- відсоткові витрати (амортизація дисконту) становитимуть:

$$173\,913,04 \text{ грн} \times 15\% : 100\% \approx 26\,086,96 \text{ грн};$$

- заборгованість за позикою на кінець такого звітного періоду сягне:

$$173\,913,04 \text{ грн} + 26\,086,96 \text{ грн} = 200\,000 \text{ грн.}$$

ПРАВИЛА ДИСКОНТУВАННЯ

*Відсутність методики дисконтування —
проблема/перешкода для проведення?*

П(С)БО, а також органами, на які покладено регулювання питань методології бухобліку та фінзвітності, не визначено методології щодо визначення справедливої та амортизованої вартості фінансових зобов'язань, а також відсутні будь-які роз'яснення з боку контролюючих органів або практика такого дисконтування. Тому підприємство не зобов'язане визначати методологію оцінки фінансових зобов'язань самостійно, а фіскальні органи не мають права визначати цю методику та давати вказівки платникові податків щодо такої методики.

Рішення Окружного адміністративного суду м. Києва від 04.12.2018 р. у справі № 826/16321/18

Постанова Шостого апеляційного адмінсуду від 06.02.2019 р. у справі № 826/16321/18

Рішення Окружного адміністративного суду м. Києва від 23.08.2018 р. № 826/9136/17

Однак нині, зважаючи на Інформаційне повідомлення Мінфіну, навряд чи, відсутність методики буде перешкодою для проведення дисконтування

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

Облік довгострокової поворотної фіндопомоги в **ПОЗИЧАЛЬНИКА** за П(С)БО

№ з/п	Зміст господарської операції	Бухгалтерський облік		Сума, грн
		Дт	Кт	
1	Отримано поворотну фіндопомогу строком на 2 роки	311	55 (505)	200 000,00
2	Визнано фінансовий дохід на суму «дисконту», тобто різниці між сумою погашення та теперішньою вартістю позики (200 000,00 грн – 151 228,73 грн = 48 771,27 грн)	55 (505)	733	48 771,27
3	Визнано фінансові витрати (амортизацію «дисконту») за перший рік	952	55 (505)	22 684,31
4	Переведено довгострокові зобов'язання до складу короткострокових (оскільки на дату балансу до погашення залишилося менш як 12 місяців)	55 (505)	611	173 913,04
5	Визнано фінансові витрати (амортизацію «дисконту») за другий рік	952	611	26 086,96
6	Повернено фіндопомогу позикодавцеві	611	311	200 000,00

Облік довгострокової поворотної фіндопомоги в позикодавця за П(С)БО

№ з/п	Зміст господарської операції	Бухгалтерський облік		Сума, грн
		Дт	Кт	
1	Надано поворотну фіндопомогу строком на 2 роки	183	311	200 000,00
2	Визнано фінансові витрати на різницю між сумою погашення та теперішньою вартістю позики (2000000 грн – 151 228,73 грн = 48 771,27 грн)	952	183	48 771,27
3	Визнано фінансові доходи за перший рік (амортизація дисконту)	183	732	22 684,31
4	Переведено довгострокову дебіторську заборгованість до складу поточної (оскільки на дату балансу до погашення лишилося менш як 12 місяців)	377	183	173 913,04
5	Визнано фінансові доходи за другий рік (амортизація дисконту)	377	732	26 086,96
6	Повернено фіндопомогу позикодавцю	311	377	200 000,00

ПОДАТОК НА ПРИБУТОК І ПОВОРОТНА ФІНДОПОМОГА

Об'єкт оподаткування податком на прибуток розраховують виходячи з бухфінрезультату до оподаткування плюс/мінус різниці, які його коригують.

Тож для кожної операції вагомі дві речі:

- *перша*: як така операція відобразилася в бухобліку. А за поворотною фіндопомогою, як ми вище з'ясували, виникають зобов'язання, а за довгостроковою – дохід/витрати від дисконтування;
- *друга*: чи є різниці з податку на прибуток за такою операцією у ПКУ.

ПОДАТОК НА ПРИБУТОК І ПОВОРОТНА ФІНДОПОМОГА

Оскільки різниць за поворотною фіндопомогою у ПКУ не прописано, то все як у бухобліку.

Лист ГУ ДФС у м. Києві від 19.02.2016 р. № 3790/10/26-15-11-02-11

ІПК ДФСУ від 07.06.2018 р. № 2524/6/99-99-15-02-02-15/ІПК

ІПК ДФСУ від 04.01.2019 р. № 62/6/99-99-15-02-02-15/ІПК

ІПК ДФСУ від 08.02.2019 р. № 442/6/99-99-15-02-02-15/ІПК

ІПК ДФСУ від 26.03.2019 р. № 1260/6/99-99-15-02-02-15/ІПК

ІПК ДПСУ від 10.12.2019 р. № 1814/6/99-00-07-02-02-15/ІПК

ІПК ДПСУ від 28.12.2019 р. № 2224/6/99-00-07-02-02-15/ІПК

ІПК ДПСУ від 28.12.2019 р. № 2220/6/99-00-07-02-02-15/ІПК

А раз в бухобліку у позичальника доходи від дисконту, з подальшим віднесенням у витрати, то відповідно це впливатиме і на базу оподаткування податком на прибуток.

Раніше (навіть ще до змін у П(С)БО 10 та П(С)БО 11) податківці говорили про необхідність дисконтувати безвідсоткові довгострокові зобов'язання, і відповідно визнавати дохід.

Лист ДФСУ від 18.06.2018 р. № 18311/7/99-99-14-03-03-17

ПОДАТОК НА ПРИБУТОК І ПОВОРОТНА ФІНДОПОМОГА

Чи передбачено коригування фінансового результату до оподаткування за операціями з отримання поворотної фінансової допомоги, наданої засновником на строк більше ніж 12 місяців, дисконтування такої заборгованості, амортизації дисконту протягом строку користування та чи відображаються такі операції у складі доходів/витрат при визначенні фінансового результату до оподаткування?

Податковим кодексом України **не передбачено коригування фінансового результату до оподаткування за операціями з отримання поворотної фінансової допомоги, наданої засновником на строк більше ніж 12 місяців, дисконтування такої кредиторської заборгованості та амортизації дисконту протягом строку користування.** Такі операції відображаються згідно з правилами бухгалтерського обліку при формуванні фінансового результату до оподаткування. Водночас зазначаємо, що регулювання питань методології бухгалтерського обліку та фінансової звітності здійснюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері бухгалтерського обліку, тому з питання обліку довгострокової кредиторської заборгованості доцільно звернутись до Міністерства фінансів України

ЗІР категорія 102.02

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

ЯК УНИКНУТИ ДИСКОНТУВАННЯ

Оскільки не дисконтується короткострокова (поточна) заборгованість/зобов'язання, то вихід можна знайти якраз не «допустивши» довгостроковості. А досягти це можна такими шляхами:

1) не зазначати в договорі строк повернення позики. За ст. 1049 ЦКУ, якщо договір не містить строку повернення позики або цей строк визначений моментом вимоги, її треба повернути протягом 30 днів з дня вимоги. Ризик - визнання безповоротною податківцями (*ІПК ДФСУ від 09.12.2019 р. № 1791/6/99-00-07-02-02-15/ІПК*);

2) строк повернення - до запитання (на вимогу);

3) прописати строк менше року (до 12 місяців). Договір на строк не більше 1 року, можна практикувати зі щорічною пролонгацією. Така пролонгація не робить зобов'язання довгостроковим, а так і залишає їх у статусі короткострокових.

До того ж навіть без пролонгації, якщо договір короткостроковий (до 12 місяців), але заборгованість не погашена у строк, то все рівно прострочення не робить її довгостроковою. Тому короткострокові, але прострочені борги не дисконтуємо (*Рішення Окружного адміністративного суду м. Києва від 21.10.2019 р. у справі № 826/17992/17*).

ПОВОРОТНА ФІНДОПОМОГА ОТРИМАНА до 2015 р., а ПОВЕРТАЄТЬСЯ ПІСЛЯ

Перехідна різниця за поворотною фіндопомогою, отриманою до 01.01.2015 р. від неплатника податку на прибуток (тоді був зафіксований дохід) – **при поверненні такої допомоги після цієї дати можна зменшити бухфінрезультат** (п. 18 підрозділу 4 р. ХХ ПКУ).

*Листи ДФСУ від 18.06.2015 р. № 12810/6/99-99-19-02-02-15,
від 02.03.2016 р. № 4536/6/99-99-19-02-02-15,
від 18.04.2016 р. № 8645/6/99-99-19-02-02-15,
ЗІР категорія 102.12*

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

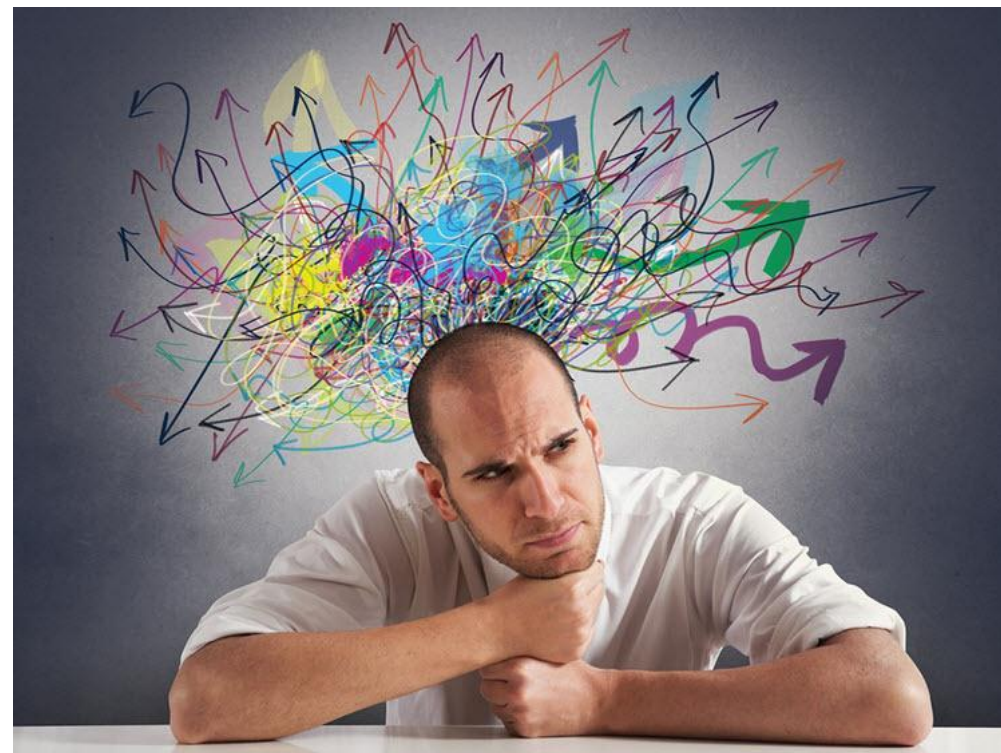
uteka.ua

uteka.ua

Єдиний податок та поворотна фіндопомога

- Коли виникає дохід? У який строк треба повернути отриману поворотну фіндопомогу, щоб не визнавати дохід?
- Чи оподатковувати дисконт єдиним податком?
- Чи може єдинник надати поворотну фіндопомогу – чи не є це фінпослугою, через яку можуть лишити статусу єдинника?
- Поворотна фіндопомога і єдинник 4 група – на що впливає отримання позики

ЄДИНИЙ ПОДАТОК І ПОВОРОТНА ФІНДОПОМОГА

Дохід

- Коли поворотна фіндопомога утворює дохід? Умови відображення доходу за отриманою поворотною фіндопомогою
- Виняток – єдинники 4 групи

Дисконтування

- Дисконт за **довгостроковою** поворотною фіндопомогою – дохід єдинника?
- Виняток – ФОП (вони не ведуть бухоблік) і єдинники 4 групи (у них спецправила визначення доходу)

Надання поворотної фіндопомоги і право бути єдинником

- Чи є надання поворотної фіндопомоги фінпослугою, фінансовим посередництвом?
- Чи можуть позбавити статусу єдинника?

ОТРИМАННЯ ПОВОРОТНОЇ ФІНДОПОМОГИ І ДОХІД У ПЛАТНИКА ЄДИНОГО ПОДАТКУ

До складу доходу, визначеного цією статтею, не включаються:

<...>

*3) суми фінансової допомоги, наданої на поворотній основі,
отриманої та поверненої протягом 12 календарних місяців з дня її
отримання, та суми кредитів.*

п. 292.11 ПКУ

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

ОТРИМАННЯ ПОВОРОТНОЇ ФІНДОПОМОГИ І ДОХІД У ПЛАТНИКА ЄДИНОГО ПОДАТКУ

Чи повернена поворотна фіндопомога **протягом 12-ти календарних місяців** із дня її отримання

так

Не виникає доходу

лист ДПСУ від 11.02.2013 р.

№ 1990/6/17-1216

<http://www.visnuk.com.ua/uk/news/100016380-povorotna-finansova-dopomoga-vipadki-opodatкування-pidpriyemsem-platnikom-yedinogo-podatku>

ні

Виникає дохід

пп. 3 п. 292.11 ПКУ

При цьому надалі при поверненні такої поворотної фіндопомоги по сплину 12 місяців відкоригувати раніше відображений за нею дохід не вдасться

ухвала Львівського апеляційного адміністративного суду від

11.01.2016 р. у справі № 876/4028/14

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

ОТРИМАННЯ ПОВОРОТНОЇ ФІНДОПОМОГИ І ДАТА ДОХІДУ В ЄДИННИКА

Для податкових наслідків має значення, скільки реально платник єдиного податку користується поворотною фінансовою допомогою.

За ч. 3 ст. 254 ЦКУ строк, визначений **місяцями**, закінчується **у відповідне число останнього місяця строку**. Інакше кажучи, якщо єдинник отримав фіндопомогу на 12 місяців у вересні 2019 року, то строк користування такою фіндопомогою закінчується у вересні 2020 року.

Перебіг строку починається з дня, наступного після відповідної календарної дати або **настання події, з якою пов'язано його початок** (ч. 1 ст. 253 ЦКУ).

Наприклад, якщо, поворотна фіндопомога надійшла єдиннику **18.09.2019 р.**, то **аби не виникло доходу слід повернути її не пізніше 18.09.2020 р.**

ОТРИМАННЯ ПОВОРОТНОЇ ФІНДОПОМОГИ І ДАТА ДОХІДУ В ЄДИННИКА

*«Платник єдиного податку третьої групи, який отримує поворотну фінансову допомогу, не враховує її суму у складі доходу за умови, що повертає таку допомогу протягом 12 календарних місяців з дня її отримання. Сума поворотної фінансової допомоги, неповерненої платником єдиного податку протягом 12 календарних місяців з дня її отримання, **включається до складу доходу такого платника наступного дня після закінчення 12 календарних місяців з дня отримання такої допомоги** (п.п. 3 п. 292.11 ст 292 ПКУ)».*

ГУ ДФС у Рівненській області

<http://rv.sfs.gov.ua/media-ark/news-ark/336633.html>

ЗІР категорія 107.01.03

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

ОТРИМАННЯ ПОВОРОТНОЇ ФІНДОПОМОГИ І ДАТА ДОХОДУ ФОП

В якому звітному періоді виникає дохід у ФОП – платника ЄП першої – третьої груп, якщо поворотну фінансову допомогу не повернено протягом 12 календарних місяців та який порядок її оподаткування?

Для фізичних осіб – підприємців – платників єдиного податку першої та другої групи, для яких податковим (звітним) періодом є календарний рік, сума поворотної фінансової допомоги, **що не повертається протягом 12 календарних місяців з дня її отримання**, відображається у складі доходів такого платника за підсумками податкового (звітного) року, на який припадає **термін її повернення**. У разі якщо сума поворотної фінансової допомоги не повертається у зазначений вище термін і при цьому отримані протягом податкового (звітного) періоду доходи перевищують обсяги доходів, встановлені п. 291.4 ст. 291 Податковим кодексом України (далі – ПКУ), то платники єдиного податку першої та другої групи мають подати податкову декларацію у строки, встановлені для квартального податкового (звітного) періоду.

Для фізичних осіб – підприємців – платників єдиного податку третьої групи, для яких податковим (звітним) періодом є календарний квартал, відображення суми поворотної фінансової допомоги, яка не повертається протягом 12 календарних місяців з дня її отримання, здійснюється за підсумками звітного кварталу, на який припадає термін повернення такої допомоги.

Оподаткування поворотної фінансової допомоги, отриманої фізичною особою – підприємцем – платником єдиного податку, яка не повертається протягом 12 календарних місяців з дня її отримання, здійснюється за ставками, визначеними у пп. 293.2, 293.3 ст. 293 ПКУ. При перевищенні у податковому (звітному) періоді обсягу доходу, визначеного п. 291.4 ст. 291 ПКУ, платник єдиного податку зобов'язаний застосувати до суми перевищення ставку єдиного податку у розмірі 15 відсотків.

ЗІР категорія 107.01.03

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

Отримання поворотної фіндопомоги ФОП-загальносистемником, 12 місяців минуло коли ФОП-єдинник

Як оподатковується поворотна фінансова допомога, отримана ФОП під час перебування на загальній системі оподаткування, та залишається не поверненою ним протягом 12 календарних місяців з дня її отримання вже на спрощеній системі оподаткування?

Поворотна фінансова допомога, отримана фізичною особою – підприємцем – платником єдиного податку у період перебування на загальній системі оподаткування, та **не повернена ним протягом 12 календарних місяців з дня її отримання (термін повернення припав на період застосування спрощеної систем оподаткування), включається до складу доходу** і оподатковується за ставками, визначеними у п.п. 293.2, 293.3 ст. 293 Податкового кодексу України (далі – ПКУ), за умови не перевищення обсягу доходу, визначеного п. 291.4 ст. 291 ПКУ.

При перевищенні у податковому (звітному) періоді обсягу доходу, визначеного п. 291.4 ст. 291 ПКУ, платник єдиного податку зобов'язаний застосувати до суми перевищення ставку єдиного податку у розмірі 15 відсотків та за заявою перейти на застосування ставки єдиного податку, визначеної для платників єдиного податку другої, третьої групи, або перейти на сплату інших податків і зборів, визначених ПКУ.

ЗІР категорія 107.01.03

Отримання поворотної фіндопомоги юрособою-загальносистемником, 12 місяців минуло коли він уже єдинник

Чи включається до доходу ЮО платника ЄП поворотна фінансова допомога, отримана цією особою в період перебування її на загальній системі оподаткування?

Датою отримання доходу платника єдиного податку є надходження коштів юридичній особі як платнику єдиного податку.

Таким чином, юридична особа, яка отримала поворотну фінансову допомогу в період перебування на загальній системі оподаткування, у разі переходу на спрощену систему оподаткування **не включає такі кошти до доходу платника єдиного податку.**

ЗІР категорія 108.01.02

«Той факт, що поворотна фінансова допомога була отримана під час перебування Товариства на загальній системі оподаткування, не змінює порядок застосування норм Кодексу в частині визнання доходу платника єдиного податку».

ІПК ДФСУ від 28.08.2019 р. № 4081/6/99-99-12-02-03-15/ІПК

Однак у п. 292.11 ПКУ йдеться про «отриманої та повернутої» тобто саме у статусі платника єдиного податку. Тож ця норма працює лише тоді, коли поворотну фіндопомогу отримав і повернув платник єдиного податку. А раз отримав у статусі загальносистемника, то і 12 місясний термін не запускається.

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

Отримання поворотної фіндопомоги і єдинником і його ліквідація

Чи включається до складу доходу ЮО – платника ЄП сума отриманої поворотної фінансової допомоги, якщо ним прийнято рішення про припинення ЮО шляхом ліквідації?

Сума поворотної фінансової допомоги не включається до складу доходу юридичної особи – платника єдиного податку за умови повернення протягом 12 календарних місяців з дня її отримання.

Якщо суми поворотної фінансової допомоги, що відповідно до норм ст. 112 ЦКУ вважаються погашеними або не повертаються за домовленістю сторін, то не виконується умова п.п. 3 п. 292.11 ст. 292 ПКУ щодо повернення суми поворотної фінансової допомоги. У цьому випадку **сума поворотної фінансової допомоги включається до складу доходу платника єдиного податку – юридичної особи.**

ЗІР категорія 108.01.02

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

Отримання довгострокової поворотної фіндопомоги і дисконтування у єдинника-юрособи

Чи виникає у платника єдиного податку-юрособи дохід у вигляді дисконту за довгостроковою кредиторською заборгованістю?

Ні, адже такий дохід не згадано серед доходів єдинника. Та й у грошовій формі він не надходить.

Щоправда, оскільки податківці позитивні курсові різниці бачать серед доходу єдинника, не виключаємо, що і «дисконт» за довгостроковою кредиторською вони будуть бажати підтягти під дохід. Наразі офіційних роз'яснень з цього питання немає.

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

Отримання поворотної фіндопомоги у єдинника 4 групи

Сільгоспвиробники-єдинники 4 групи – чи включається до доходу неповернена поворотна фіндопомога?

Ні, не включається. Стаття 292 ПКУ (у т. ч. і п. 292.11 ПКУ) стосується порядку визначення доходів та їх складу для платників єдиного податку першої - третьої груп. Для єдинників 4 групи – окремі правила.

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

Отримання поворотної фіндопомоги у єдинника 4 групи

Чи включаються до загальної суми доходу сільськогосподарського товаровиробника суми отриманих відсотків за депозитом, безповоротної та поворотної фінансової допомоги для визначення частки сільськогосподарського товаровиробництва?

Відсотки за депозитом та сума безповоротної фінансової допомоги включаються до загальної суми доходу при визначенні частки сільськогосподарського товаровиробництва, оскільки відповідають умовам визначення доходу. **Сума поворотної фінансової допомоги не включається до загальної суми доходу при визначенні частки сільськогосподарського товаровиробництва, оскільки така допомога є обов'язковою до повернення у визначений у договорі термін.** Сума поворотної фінансової допомоги, яка не повертається у визначений у договорі термін, включається до загальної суми доходу при визначенні частки сільськогосподарського товаровиробництва.

ЗІР категорія 108.02.04

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

Отримання поворотної фіндопомоги у єдинника 4 групи

Чи враховує єдинник 4 групи дохід від дисконтування при розрахунку сільгоспчастки?

Дохід від дисконтування потрапляє в розрахунок сільгоспчастки.

У Розрахунку (форма затверджена Наказом № 772) в рядку 2 відображається загальна сума оборотів зп Кт субрахунків 791, 792, 793, 794.

Тож дохід від дисконту збільшує частку доходу, який не належить до доходу від реалізації сільгосппродукції власного виробництва. І відповідно зменшує сільгоспчастку.

На жаль, серед доходів, які зменшують загальний дохід з рядка 2 (рядок 3), дохід від дисконтування не згаданий...

Чи може єдинник надати поворотну фіндопомогу?

Дискусійне питання чи є позика фінпослугою. Адже для єдинників **першої — третьої груп** надання фінпослуг (фінансове посередництво) під заборноюю (п. 6 пп. 291.5.1 ПКУ).

Переконані надання **безпроцентних** позик – не є фінпослугою.

Розпорядження Держфінпослуг від 31.03.2006 р. № 5555

«регулювання діяльності з надання коштів у позику фізичною особою-підприємцем не відноситься до компетенції та повноважень Нацкомфінпослуг та регулюється Цивільним кодексом України».

Лист Нацкомфінпослуг від 14.06.2019 р. № 13614/16-12

За ч. 4 п. 3 Положення про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, затвердженого Указом Президента України від 23.11.2011 р. № 1070/2011, саме на Нацкомфінпослуг покладено функції з державного регулювання та нагляду за наданням фінансових послуг.

Саме Нацкомфінпослуг, в межах своїх повноважень, визначених ч. 7 п. 3 Положення, надає висновки про віднесення операцій до певного виду фінансових послуг.

У листі Нацкомфінпослуг від 14.06.2019 р. № 13614/16-12 Нацкомфінпослуг не дійшла до висновку, що надання поворотної фіндопомоги ФОП іншій особі є фінансовою послугою.

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

Чи може єдинник надати поворотну фіндопомогу?

Трапляється, що податківці проти, трактуючи навіть безпроцентні позики (поворотну фіндопомогу) як фінпослугу.

Лист ДФСУ від 05.02.2016 р. № 2503/6/99-95-42-03-15

«не можуть бути платниками єдиного податку третьої групи суб'єкти господарювання, які здійснюють діяльність у сфері фінансового посередництва (пп. 6 пп. 291.5.1 п. 291.5 ст. 291 Кодексу).

<...>

діяльність юридичної особи - платника єдиного податку третьої групи з надання поворотної фінансової допомоги іншим юридичним особам на постійній основі може розглядатися як фінансове посередництво».

ІПК ДПСУ від 03.03.2020 р. № 887/6/99-00-04-02-02-06/ІПК

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

Чи може єдинник надати поворотну фіндопомогу?

Надання поворотної фінансової допомоги юридичною особою — платником єдиного податку третьої групи **не на постійній основі** не суперечить вимогам пп. 291.5.1 щодо перебування не спрощеній системі оподаткування. А ось діяльність з надання поворотної фінансової допомоги іншим юридичним особам (фізичним особам – підприємцям) **на постійній основі може розглядатися як фінансове посередництво**, за умови здійснення якої підприємство не має права застосовувати спрощену систему оподаткування.

ІПК ГУ ДФС у Миколаївській області від 28.02.2019 р. №806/10/ІПК/14-29-12-03-22

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

Повернення раніше наданої поворотної фіндопомоги єдиннику – чи буде дохід?

Чи включається до складу доходу ЮО - платника ЄП третьої групи сума наданої/отриманої поворотної фінансової допомоги?

Сума фінансової допомоги, що була надана юридичною особою - платником єдиного податку третьої групи на поворотній основі, при її поверненні не включається до складу доходу такого платника.

Платник єдиного податку третьої групи, який отримує поворотну фінансову допомогу, не враховує її суму у складі доходу за умови, що повертає таку допомогу протягом 12 календарних місяців з дня її отримання. Сума поворотної фінансової допомоги, неповерненої платником єдиного податку протягом 12 календарних місяців з дня її отримання, включається до складу доходу такого платника наступного дня після закінчення 12 календарних місяців з дня отримання такої допомоги.

ЗІР категорія 108.01.02

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

Повернення раніше наданої поворотної фіндопомоги єдиннику – чи буде дохід?

До складу доходу платників єдиного податку третьої групи не включаються, зокрема суми фінансової допомоги, наданої на поворотній основі, отриманої та поверненої протягом 12 календарних місяців з дня її отримання (пп. 3 п. 292.11 ст. 292 Кодексу). Враховуючи зазначене, **сума фінансової допомоги, що надана юридичною особою - платником єдиного податку третьої групи на поворотній основі та повернута протягом 12 календарних місяців з дня її надання, при її поверненні не включається до складу доходу такого платника.**

ІПК ДПСУ від 03.03.2020 р. № 887/6/99-00-04-02-02-06/ІПК

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

ПДВ і поворотна фіндопомога: коли вони в тандемі

- Чи враховується поворотна фіндопомога в розрахунку обсягу операцій для обов'язкової реєстрації платником ПДВ.
- Повернення позики товарами: що з ПДВ.

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

ПДВ І ПОВОРОТНА ФІНДОПОМОГА

Чи враховується поворотна фіндопомога в розрахунку обсягу операцій для обов'язкової реєстрації платником ПДВ?

Якщо загальна сума від здійснення **операцій з ПОСТАЧАННЯ товарів/послуг, що підлягають оподаткуванню згідно з р. V ПКУ**, у т. ч. з використанням локальної або глобальної комп'ютерної мережі, нарахована (сплачена) такій особі **протягом останніх 12 календарних місяців, сукупно перевищує 1 млн грн** (без урахування ПДВ), така особа зобов'язана зареєструватися як платник ПДВ у контролюючому органі за своїм місцезнаходженням (місцем проживання) з дотриманням вимог, передбачених ст. 183 ПКУ, *крім особи, яка є платником єдиного податку першої – третьої групи.*

п. 181.1 ПКУ

Надання поворотної фіндопомоги – не є операцією постачання для цілей ПДВ. Тому сума поворотної фіндопомоги ніяк не впливає ні на порядок реєстрації платником ПДВ, ні на ПДВ-наслідки.

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

ПДВ І ПОВЕРНЕННЯ ПОЗИКИ ТОВАРАМИ

Можна повернути товарами:

1) укласти **додаткову угоду до договору про повернення фіндопомоги, в якій визначити порядок повернення.**

З юридичної точки зору, у разі повернення фіндопомоги товарами договір позики трансформується на договір купівлі-продажу.

Для цілей ПДВ – операція постачання товарів – оподатковувана ПДВ операція. На яку дату нараховувати ПДВ? На дату додаткової угоди, коли поворотна фіндопомога трансформіується у аванс?

Тому **оптимальніше:**

2) **окремий договір купівлі-продажу товарів і + договір зарахування зустрічних однорідних вимог** строк виконання яких настав, або не визначени. У такому разі дата ПЗ для ПДВ – дата відвантаження товарів.

Поворотна фіндопомога від та для фізособи

- Чи виникає ПДФО, військовий збір за наданою фізособі поворотною фіндопомогою?
- Прострочення повернення позики фізособою: податкові наслідки.
- Як зазначати надання/повернення в № 1ДФ: нові ознаки доходів з 1 липня 2020.

Надання/повернення поворотної фіндопомоги фізособі

До загального місячного (річного) оподаткованого доходу платника податку не включаються:

- основна сума поворотної фінансової допомоги, наданої платником податку іншим особам, **яка повертається йому**,
- основна сума поворотної фінансової допомоги, що отримується платником податку.

пп. 165.1.31 ПКУ

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

НАДАННЯ/ПОВЕРНЕННЯ ПОВОРОТНОЇ ФІНДОПОМОГИ ФІЗОСОБІ

Надання поворотної фіндопомоги фізособі

Об'єктом оподаткування фізосіб-резидентів є загальний місячний (річний) оподатковуваний дохід (пп. 163.1.1 ПКУ). **Основна сума поворотної фінансової допомоги, що отримується платником податку не включається до загального місячного (річного) оподатковуваного доходу** (пп. 165.1.31 ПКУ). Тож поворотна фіндопомога не є об'єктом оподаткування ПДФО.

Лист ДФС від 25.01.2017 № 1420/6/99-99-13-02-03-15

Але в ф. № 1ДФ відображається:

До 01.07.2020 р. – ознака доходу «153»

З 01.07.2020 р. – ознака доходу «197» «Основна сума поворотної фінансової допомоги, що отримується платником податку (підпункт 165.1.31 пункту 165.1 статті 165 розділу IV Кодексу)».

!!! Нові ознаки доходів потрібно буде застосовувати починаючи з заповнення ф. № 1ДФ за 3-й квартал 2020 року.

Повернення поворотної фіндопомоги фізособі, що раніше надала її

Повернення поворотної фіндопомоги фізособі, яка її надала, не є її доходом (пп. 165.1.31 ПКУ).

АЛЕ у ф. № 1ДФ відображається. Повертаючи поворотну фінансову допомогу позикодавцю-фізособі, позичальник-юрособа зазначає ці суми в ф. № 1ДФ з ознакою доходу "153". Для цього у формі № 1ДФ відображається повернена сума поворотної фінансової допомоги в графах За та З, а в графах 4а та 4 ставиться 0.

<http://www.visnuk.com.ua/uk/publication/100008248-povorotna-findopomoga-pidpriyemstvu>

ЗІР категорія 103.25

З 1 липня 2020 р. - ознака доходу «153» «Основна сума поворотної фінансової допомоги, наданої платником податку іншим особам, яка повертається йому (підпункт 165.1.31 пункту 165.1 статті 165 розділу IV Кодексу)»

Важливо: в періоді отримання підприємством від фізособи поворотної фіндопомоги ф. № 1ДФ не зазначається! Саме в періоді повернення!

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

Надання/повернення поворотної фіндопомоги фізособі

Який порядок заповнення податкового розрахунку за ф. 1ДФ при виплаті доходу на користь ФО у вигляді основної суми поворотної фінансової допомоги, яка їй надається або повертається та чи необхідно заповнювати гр. За та гр. З, або лише гр. З?

Основна сума поворотної фінансової допомоги, наданої фізичною особою іншим особам, яка повертається їй, відображається у Податковому розрахунку за ф. 1ДФ під ознакою доходу «**153**».

Разом з тим, основна сума поворотної фінансової допомоги, що отримується фізичною особою, відображається у Податковому розрахунку за ф. 1ДФ під ознакою доходу «**197**». При цьому сума нарахованого доходу заповнюється у графі За, сума виплаченого доходу – у графі З, а у графі 4а (нарахований податок на доходи фізичних осіб) та графі 4 (перерахований податок на доходи фізичних осіб) проставляються нулі.

ЗІР категорія 103.25

Надання/повернення поворотної фіндопомоги фізособі

Чи відображається у податковому розрахунку за ф. 1ДФ, сума поворотної фінансової допомоги, яка надається ФО ЮО або повертається ЮО ФО?

У разі отримання поворотної фінансової допомоги фізичною особою від юридичної особи, у Податковому розрахунку за **ф. № 1ДФ відображається уся сума отриманої допомоги.**

Якщо поворотну фінансову допомогу отримує юридична особа від фізичної особи та відповідно до термінів, які зазначаються у договорі позики, юридична особа **повертає частину отриманої допомоги фізичній особі**, то у Податковому розрахунку за ф. № 1ДФ відображається лише частина повернутої допомоги.

ЗІР категорія 103.25

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

Надання/повернення поворотної фіндопомоги фізособі/ФОП

За якою ознакою доходу відображається у податковому розрахунку за ф. 1ДФ основна сума поворотної фінансової допомоги, яка надається або повертається ФОП?

Основна сума поворотної фінансової допомоги, яка надається суб'єктом господарювання фізичній особі – підприємцю або фізичній особі, відображається у Податковому розрахунку за ф. 1ДФ під ознакою доходу «**197**».

Основна сума поворотної фінансової допомоги, яка повертається фізичній особі – підприємцю або фізичній особі, відображається у Податковому розрахунку за ф. 1ДФ під ознакою доходу «**153**».

ЗІР категорія 103.25

Отримання поворотної фіндопомоги фізособою від нерезидента

Чи включається до річної податкової декларації про майновий стан і доходи з метою оподаткування ПДФО сума поворотної фінансової допомоги, що надається ФО ЮО - нерезидентом на термін більше одного року?

Сума коштів, надана юридичною особою - нерезидентом фізичній особі за договором позики, яку фізична особа (позичальник) повинна повернути позикодавцеві у визначений договором термін, не підлягає оподаткуванню податком на доходи фізичних осіб і не відображається у річній податковій декларації про майновий стан і доходи.

Якщо сума поворотної фінансової допомоги не повертається у визначений у договорі термін, то вона включається до загального місячного (річного) оподатковуваного доходу фізичної особи та відображається у річній податковій декларації про майновий стан і доходи.

ЗІР категорія 103.24

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

Отримання поворотної фіндопомоги ФОП-загальносистемником

Чи є об'єктом оподаткування сума поворотної фінансової допомоги (позики) отримана ФОП на загальній системі оподаткування?

Враховуючи те, що отримання фізичною особою – підприємцем поворотної фінансової допомоги (позики) відповідно до умов договору підлягає обов'язковому поверненню у визначений строк, то протягом дії договору **сума поворотної фінансової допомоги не включається до складу доходу суб'єкта господарювання.**

При цьому, слід зазначити, якщо сума поворотної фінансової допомоги не повертається у визначений у договорі термін, то вона включається до складу доходів фізичної особи – підприємця та оподатковується на загальних підставах.

<http://www.visnuk.com.ua/uk/news/100015313-otrimannya-fop-zagalnikom-povorotnoyi-findopomogi-yaki-podatkovi-naslidki>

ЗІР категорія 104.04

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

Неповернення вчасно фізособою поворотної фіндопомоги

Контролери вважають, що не оподатковується ПДФО поворотна фіндопомога, **яка повернена вчасно**. Такий висновок прозвучав у листі від 29.10.2015 р. № 10131/Г/99-99-17-03-03-14: *«якщо позика або поворотна фінансова допомога не повертається фізичною особою у термін, який визначений договором, то сума такої позики і допомоги включається до загального місячного (річного) оподатковуваного доходу фізичної особи як інші доходи та оподатковується податком на доходи фізичних осіб... і військовим збором. При цьому зазначений дохід відображається у графі «Інші доходи» річної податкової декларації про майновий стан і доходи».*

Тай суди говорять саме про вчасно повернену поворотну фіндопомогу, за невчасно поверненою роблять висновок про необхідність утримання ПДФО (див. зокрема ухвалу ВАСУ від 04.06.2014 р. у справі № 2а-5906/11/2070).

Неповернення вчасно фізособою поворотної фіндопомоги

Як ми відзначали, тоді виникає ризик необхідності сплати ПДФО. Та *по-перше*, це як правило буде обов'язок самої фізособи утримати і сплатити 18% ПДФО і задекларувати дохід і суму податку в річній декларації. По-друге: **дохід виникне не на момент прострочення чи закінчення дії договору, а тоді коли спливає строк позовної давності, або ж борг списується (пробачається).**

Адже до загального місячного (річного) оподатковуваного доходу платника податку включається та оподатковується ПДФО за ставкою 18% та ВЗ за ставкою 1,5%:

- сума заборгованості платника податку за укладеним ним цивільно-правовим договором, за якою **сплив строк позовної давності** та яка перевищує суму, що становить 50% місячного прожиткового мінімуму, чинного для працездатної особи на 1 січня звітного податкового року (у 2020 році — 1051 грн), крім сум податкової заборгованості, за якими сплив строк позовної давності згідно з р. II ПКУ, що встановлює порядок стягнення заборгованості з податків, зборів і погашення податкового боргу (пп. 164.2.7 ПКУ);
- основна сума боргу (кредиту) платника податку, **прощеного** (анульованого) кредитором за його самостійним рішенням, не пов'язаним з процедурою банкрутства, **до закінчення строку позовної давності**, у разі якщо його сума перевищує 25% однієї мінімальної заробітної плати (у розрахунку на рік), встановленої на 1 січня звітного податкового року (у 2020 році — 1 180,75 грн) (пп. «д» пп. 164.2.17 ПКУ).

ПДФО і ВЗ при списанні грошової безнадійної дебіторки

Прощення боргу до спливу строку позовної давності

Основна сума боргу (кредиту) платника податку, прощеного (анульованого) кредитором за його самостійним рішенням, **не пов'язаним з процедурою банкрутства, до закінчення строку позовної давності** вважається додатковим благом і включається до загального місячного (річного) оподатковуваного доходу якщо його сума **перевищує 25% від однієї мінзарплати** (у розрахунку на рік), встановленої на 1 січня звітного року (пп. «д» пп. 164.2.17 ПКУ). Для **2020 р.** – понад **1 180,75 грн** .

Якщо кредитор прийняв рішення про прощення боргу та **повідомив** боржника-фізособу про прощення боргу, то підприємство має відобразити таке «прощення» у формі № 1ДФ з ознакою доходу:

- **«126»** - на суму перевищення (**1 180,75 грн - для 2020 р.**);
- **«189»** - не більше 25% мінзарплати (**1 180,75 грн**) (ЗІР категорія 103.25).

Водночас він звільняється від обов'язку утримувати ПДФО та військовий збір із доходу боржника. Фізособа, якій простили борг (про що його сповістили), має самостійно сплатити податки. **Повідомляє кредитор про прощення шляхом направлення рекомендованого листа з повідомленням про вручення або шляхом укладення відповідного договору, або надання повідомлення боржнику під підпис особисто про прощення (анулювання) боргу.** Інакше (якщо підприємство не повідомило фізособу про прощення боргу) — згідно з пп. 14.1.180 ПКУ, воно зобов'язане виконати всі функції податкового агента, у т.ч. утримати й перерахувати до бюджету необхідні податки (лист ДФСУ від 18.12.2015 р. №27262/6/99-99-17-03-03-15).

Див. ІПК від 09.06.2017 р. №563/ІПК/02-32-13-08, лист ДФС від 17.03.2017 № 3637/Б/99-99-13-02-03-14, лист ДФС від 03.01.2017 № 6/Я/99-99-13-02-03-14, наказ Мінфіну від 03.04.2018 р. № 400 «Про затвердження узагальнюючих податкових консультацій з деяких питань оподаткування податком на прибуток підприємства, податком на доходи фізичних осіб»

Безнадійність боргу через сплив строку позовної давності

До загального місячного (річного) оподатковуваного доходу платника податку включається сума заборгованості платника податку за укладеним ним цивільно-правовим договором, **за якою минув строк позовної давності** та яка перевищує суму, що становить 50% місячного прожиткового мінімуму, діючого для працездатної особи на 1 січня звітного податкового року (пп. 164.2.7 ПКУ). У **2020 р.** – **1051 грн**. Фізособа самостійно сплачує податок із таких доходів та зазначає їх у річній податковій декларації (пп. 164.2.7 ПКУ).

Після спливу строку позовної давності фізособа повинна відобразити суму неповерненої позики у своїй річній податковій декларації та сплатити ПДФО.

Ознака доходу при відображенні у ф. № 1ДФ **«107» (в сумі перевищення)**, без заповнення граф 4 та 4а, тобто проставляється «0» (лист ДФС від 15.11.2016 р. № 24552/6/99-99-15-02-02-15, ЗІР 103.25).

Списана сума **в межах 1051 грн** у 2020 році не включається до загального річного доходу фізособи, однак також має бути відображена у формі №1ДФ під ознакою доходу **«194»** (ЗІР категорія 103.25)

Неповернення вчасно фізособою поворотної фіндопомоги

Чи підлягає оподаткуванню ПДФО поворотна фінансова допомога, яка отримана ФО?

Якщо боржником не виконується зобов'язання у строк, визначений договором, тобто не повертається поворотна фінансова допомога, то сума заборгованості включається до оподаткованого доходу платника податку **у разі її анулювання (прощення) кредитором до закінчення строку позовної давності** на підставі п.п. «д» п.п. 164.2.17 або п.п. 164.2.7 п. 164.2 ст. 164 Податкового кодексу України у разі спливу строку позовної давності.

Водночас, кожен конкретний випадок виникнення податкових відносин потребує детального аналізу документів та матеріалів, які стосуються даної справи.

ЗІР категорія 103.02

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

**Легкого обліку!
Дякуємо, що були
з нами!**

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua